

Posudek oponenta

Název práce: **Právní gramotnost studentů středních škol a její rozvoj pomocí simulovaných soudů**

Autor: **Klára Adámková**

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. et Mgr. Michal Urban, Ph.D.**

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): **10. 8. 2017**

Autorka diplomové práce sepsané na shora nadepsané téma předložila text, který naplňuje všechny formální náležitosti uložené pro tento typ kvalifikačních prací, a to včetně povinného čestného prohlášení, abstraktů v českém a anglickém jazyce a klíčových slov taktéž dvojjazyčně. Práce svým rozsahem 50 stran splňuje formální kritéria na základě počítání normostran.

Stran technického zvládnutí textu práce vyhoví, je prostá překlepů a je psána srozumitelným, jakož i čtivým jazykem.

Z hlediska struktury se otvírá několik nepříjemných otázek, které patrně mohou vyplývat z volby tématu nebo spíše ze způsobu jeho zpracování. Předně je nezbytné jako metodologické východisko akceptovat fakt, že práce je předkládána v rámci státní zkoušky na právnické fakultě. Kontextové vědy jsou nezbytnou součástí právního vzdělání, jakož i výuky na katedře politologie a sociologie, nicméně i přesto je nutné hledat kontext k právu. Bohužel po mém soudu práci větší vazba na právo chybí, přestože je k tomu na několika místech velmi vhodná příležitost. Na prvních skoro dvaceti stranách nacházíme velmi obecné charakteristiky gramotnosti, právní gramotnosti nebo hodnot důležitých pro rozvoj studentů. V tomto ohledu, jakkoliv respektuji, že práce je autorky, bych uvítal např. možné úvahy nad potřebou srozumitelnosti práva v kontradikci k přesnosti (právní jazyk), nad souladem práva se skutečným životem společnosti (existence kontra-faktických norem, živé právo apod.) nebo třeba nad úlohou právníků (expertů). Fakt, že právní gramotnost je v zásadě schopnost orientovat se ve světě práva, je (snad) obecně známý. V tomto ohledu autorka nepřinesla žádné překvapivé výklady, zpracování nebo proniknutí do podstaty problému. Možná, že by bylo dobré nastolit otázku, jakou míru právní gramotnosti očekáváme od občanů, jak takovou míru právní gramotnosti zajistit, když ne všichni studují na středních školách, a už vůbec ne na středních školách gymnaziálního typu. Na druhé straně se lze setkat s početnými názory advokátů, že právo nemá být pro laika, neboť i v jiných oblastech vyhledáváme pomoc odborníka (profesionála).

Od strany 25 se dozvídáme obecný výklad toho, co představují tzv. simulované soudy, včetně jejich místa ve výuce na různých stupních studia, přičemž je věnována i pozornost úloze simulovaných soudů při středoškolském studiu. Empirický výzkum hodnotím kladně, jen mám již výše naznačené obavy, že otázka jak někoho v něčem vzdělávat, resp. jak někoho něco učit, není otázkou právně-sociologickou, ale otázkou metodologie didaktiky. V právní filosofii bychom si spíše měli klást otázky proč a co učit (hodnoty). Z hlediska právně-sociologického pak zkoumáme především působení práva ve společnosti, včetně právní gramotnosti, ale opět zejména s cílem jak korigovat funkci základního normativního systému, tj. práva, na jedné straně, a fungování společnosti jako takové na straně druhé.

K obsahu samotnému lze přičinit několik poznámek. Na straně 10 mi chybí u prvních dvou odstavců uvedení zdroje. Obdobně u posledního odstavce části 2.1 na straně 11. Na straně 10 se uvádí, že existuje mnoho definic právní gramotnosti, avšak chybí uvedení, které to jsou a od koho pocházejí. Trochu postrádám smysl zařazení charakteristik dalších konceptů zabývajících se vztahem člověka a práva. Uplatňuji dotaz ke straně 19, kde se uvádí, že jedním ze žádoucích cílů právního vzdělávání je akceptace práva. Platí toto obecně? K dotazníkovému šetření mám připomínku, zda lze rozlišit, jak odpovídali studenti škol jednotlivého zaměření a zda lze v tomto případě vysledovat nějaké rozdíly. Konečně pak poslední otázka směřuje k možnému rozšíření závěrů práce. Implikuje tedy závěr, že výuka prostřednictvím simulovaných soudů je prospěšná k nějakému dalšímu rozpracování, resp. využití?

Možné otázky k ústní obhajobě byly formulovány ve vlastním textu. Celkovou optikou považuji téma práce za potenciálně nosné, ale způsob jejího zpracování za spíše povrchní, vyjma empirického šetření. Práce vyniká vysokou technickou úrovní zpracování. Jako taková zaslouží být připuštěna k ústní obhajobě, kde vzhledem k některým výše uvedeným výhradám navrhuji hodnocení dobře.

V Praze dne 14. 9. 2017

JUDr. Tomáš Havel, Ph.D.